

454240121 : สาขา : ยุทธศาสตร์การพัฒนา : ศศ.ม.(ยุทธศาสตร์การพัฒนา)

คำสำคัญ : เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน/การมีส่วนร่วม/ตำบลเพชรชมพู

ธรรมนูญ ศิริวัฒนาโรจน์ : การจัดทำแผนพัฒนาเครือข่ายระดับตำบลของกองทุนหมู่บ้าน ในตำบลเพชรชมพู กิ่งอำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

(CO-OPERATIVE NETWORK DEVELOPMENT PLAN OF SUB-DISTRICT VILLAGE BANK PROGRAM IN PETCHOMPOO SUB-DISTRICT GOSAMPEENAKORN DISTRICT KAMPHAENG PHET PROVINCE BY PARTICIPATORY ACTION RESEARCH : PAR)

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ดร.จิตราภา กุณฑบุตร และผศ.ดร.ปรีชา อ่วมปัญญา กรรมการ 191 หน้า ISBN 974 – 388 – 318 – 5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเครือข่ายระดับตำบลและศึกษาสภาพและปัญหาของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเครือข่ายระดับตำบลแบบมีส่วนร่วมของกองทุนหมู่บ้านในตำบลเพชรชมพู กิ่งอำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชรขึ้น สำหรับให้คณะกรรมการเครือข่ายกองทุนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายกองทุน โดยมีคณะผู้วิจัยประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชน 1 คน คณะกรรมการเครือข่ายกองทุนทั้งหมด และผู้วิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย คณะกรรมการเครือข่ายกองทุน คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน คณะผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เทคนิค การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เครื่องมือที่ใช้ แผนที่ความคิด (Mind Mapping), ตารางจัดลำดับ (Matrix Ranking) และ การวิเคราะห์ศักยภาพ (SWOT)

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพของเครือข่ายระดับตำบลของกองทุนหมู่บ้าน ในตำบลเพชรชมพู กิ่งอำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร ยังไม่มีความแน่นอน เพราะเครือข่ายกองทุนได้จัดตั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ไม่ได้เกิดจากการมีประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย หลักเกณฑ์และแนวทางในการดำเนินงานของเครือข่ายยังไม่กำหนดไว้อย่างชัดเจน สมาชิกของเครือข่ายกองทุนไม่ให้ความสำคัญมากนัก เนื่องจากไม่เห็นประโยชน์เป็นรูปธรรมที่จะได้รับจากเครือข่าย ปัญหาของเครือข่าย

คือ ตั้งแต่จัดตั้งเครือข่ายกองทุนขึ้นมานั้น ยังไม่เคยมีการดำเนินงานในรูปแบบของเครือข่าย ยังไม่เกิดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายกับสมาชิกเครือข่าย การประสานงานของสมาชิกผ่านเครือข่ายกองทุนยังไม่มี

เครือข่ายกองทุนสามารถดำเนินการพัฒนาตนเองได้ เนื่องจากคณะกรรมการเครือข่ายกองทุน มีศักยภาพในระดับหนึ่ง เป็นแกนนำให้กับกองทุนของแต่ละกองทุน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือความรู้และประสบการณ์ของคณะกรรมการเครือข่ายยังไม่เพียงพอในการกระบวนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเท่าไรนัก ยังต้องการความรู้และประสบการณ์จากภายนอกเครือข่าย จากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มาช่วยให้ความรู้ในกระบวนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุน

บทบาทของคณะกรรมการเครือข่ายกองทุน ในการพัฒนาเครือข่าย คือ เป็นผู้ประสานเชื่อมโยงให้กับเครือข่ายและกองทุน ในการนำความรู้และประสบการณ์จากภายนอกเครือข่าย มาให้ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับ คณะกรรมการเครือข่าย คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน สร้างกระบวนการศึกษา กระบวนการจัดทำเวทีการประชุมอย่างสร้างสรรค์ ให้แต่ละกองทุน ได้ร่วมรับฟัง ปัญหา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สร้างกระบวนการระดมพลังสมอง ที่มุ่งเน้นมองหามุมมองใหม่ ข้อคิดดีๆ ทางเลือกที่หลากหลายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และแก้ปัญหาของกองทุน

สภาพและปัญหาของกองทุนหมู่บ้านมีลักษณะคล้ายๆ กัน คือ มีความไม่เข้าใจกันระหว่างคณะกรรมการกองทุนกับสมาชิกในเรื่องการบริหารจัดการกองทุน เช่น ด้านข้อบังคับ การพิจารณาเงินกู้ ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในกองทุน และในด้านการชำระหนี้ ผลผลิตที่เกิดจากการนำเงินกู้ไปใช้ ไม่เพียงพอกับการชำระหนี้ ทำให้เกิดการกู้เงินนอกระบบมาชำระหนี้ การมีส่วนร่วมจำเป็นต้องมีเงื่อนไขกำกับ จึงจะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม และร่วมทำกิจกรรมต่างๆ การแก้ปัญหาของกองทุนควรเกิดจากภายในกองทุนร่วมกันแก้ปัญหาเอง การจัดทำแผนพัฒนาเครือข่าย ได้นำสภาพและปัญหาเครือข่าย สภาพและปัญหากองทุน และการวิเคราะห์ประเมินศักยภาพเครือข่าย เพื่อกำหนดเป็นแผนพัฒนาเครือข่ายกองทุน

บทบาทของคณะกรรมการเครือข่ายกองทุน ในการช่วยแก้ปัญหาของกองทุน คงไม่สามารถทำได้ เนื่องจากแต่ละกองทุนมีขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของแต่ละกองทุนอยู่ จะช่วยได้ในลักษณะของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน ได้เรียนรู้ประสบการณ์ในการบริหารจัดการและการแก้ปัญหาจากภายนอกกองทุน ในลักษณะของ

เครือข่ายกองทุน โดยคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนเป็นผู้ประสานเชื่อมโยงกองทุนเข้าด้วยกัน เป็นเครือข่ายของการเรียนรู้ ในลักษณะเพื่อนสอนเพื่อน พี่สอนน้อง เพื่อให้คณะกรรมการกองทุน ได้นำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับนำไปประยุกต์ในการบริหารจัดการและแก้ปัญหากองทุน

การจัดทำแผนพัฒนาเครือข่าย คณะกรรมการเครือข่ายกองทุน ได้นำสภาพและปัญหา เครือข่าย สภาพและปัญหากองทุน และศักยภาพเครือข่าย มาวิเคราะห์และประเมินเพื่อจัดทำแผน พัฒนาเครือข่ายได้แผนทั้งหมด 6 แผน คือ แผนการจัดทำโครงสร้างและข้อบังคับเครือข่าย แผน การประชาสัมพันธ์ แผนพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการเครือข่ายและคณะกรรมการกองทุน แผน การจัดทำโครงสร้างและข้อมูลกองทุน แผนการจัดทำบัญชีกองทุน และแผนการศึกษาดูงานใน เครือข่ายและนอกเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมา วัตถุประสงค์ แนวทางดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงาน งบประมาณ ผลที่คาดว่าจะได้รับ และผู้รับผิดชอบและประสานงาน จากนั้นคณะ กรรมการเครือข่ายกองทุนจะนำแผนที่ได้ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อให้เครือ ข่ายได้มีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายและกองทุน

บทบาทของหน่วยงานภาครัฐ ควรนำความรู้และประสบการณ์ที่ตนเองมีในการสร้าง กระบวนการเรียนรู้ เข้าไปช่วยให้ความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาเครือข่ายและกองทุน ควรสนับสนุน ให้คณะกรรมการเครือข่าย คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน ได้ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน โดยควรคำนึงถึงบริบทชุมชนและตามความต้องการของเครือข่ายและกองทุน เพื่อเพิ่ม ศักยภาพให้กับคณะกรรมการเครือข่าย คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนต่อไป

454240121 : MAJOR : DEVELOPMENT STRATEGY ;

M.A. (DEVELOPMENT STRATEGY)

KEYWORDS : NETWORK OF SUB – DISTRICT VILLAGE BANK /
CO – OPERATIVE / PETCHOMPOO SUB – DISTRICT.

THAMMANOOO SIRIWATTANAROTE : CO – OPERATIVE NETWORK
DEVELOPMENT PLAN OF SUB – DISTRICT VILLAGE BANK PROGRAM IN
PETCHOMPOO SUB – DISTRICT GOSAMPEENAKORN DISTRICT KAMPHAENG
PHET PROVINCE.

THESIS ADVISORS : CHITTRAPA KUNTHONBUTR , Ph.D. AND ASST. PROF.

PREECHA AUMPANYA, Ed.D 191 PP. ISBN 974 – 388 – 318 – 5

The purposes of this research were to study the profile and the problem of network of sub district and study the profile of village bank in order to conduct the co – operative network development plan of sub – district village bank program in Petchompoo sub – district Gosampeenakorn district Kamphaeng Phet Province for the committees of village bank. The researcher consisted of 1 officer from the community development office, all of committees of village bank and the researcher. The samples consisted of the committees of network village bank, the committees of village bank and the members of village bank. The instruments used for research were Participatory Action Research : PAR, workshop and focus group. The data were analyzed by mind mapping, Matrix Ranking and SWOT analysis.

The research finding were as follows

The profile of funding network did not firm as the funding network was conducted by the government so the member did not realize what was the utilization of the fund as there did not have the rules for management. The cooperation of members did not pass the funding network. The profiles and the problems of village bank were the same as the committees and the members of

fund did not understand in funding administration such as the rules, the consideration of loan, and in paying debts. The member did not have enough money to pay for debt. The participation of the members must be controlled. The problems of the fund should be solved by the members of the fund. The co-operative network development was arranged by analyzing the profiles and the problems of the fund. The co-operative network could improve itself as the committees had the abilities to lead each fund. However, the fund also had the problems because the committees did not have enough knowledge and experiences to develop the network, they also needed the knowledge from the other people.

The role of committees was arranging learning process to the members in order to acknowledge the members how to manage and solve the problems of fund but the committees could not solve the problems of the fund as each fund had the limit of fund.

The other role of committees to develop the co-operative network was cooperating with the network and the fund to acknowledge the committees to know and have an experience about the management and the problems of the fund.

The role of governmental office was conducting knowledge and experience about the process of learning to acknowledge the funds and should support the committees of network, the committees of fund and the members to be training in order to increase the potential of the committees and the members.